

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o serie 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile postale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. s. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 62.

Brașov, Joi 19 (31) Martie

1898.

Ațițările.

Vorbind erî de fiascul, ce l'a suferit guvernul prin faptul, că campania de defăimare întreprinsă în special contra Românilor de către presa oficiosă a fost demascată și în cele din urmă desavuată de aceleași unelte ale guvernului — am făcut unele constatări.

Am constatat mai întâi, că Corespondența oficiosă cea mai de căpeteniă a guvernului mărturisește, că mai multe „corespondențe locale“ din Peșta au lucrat în timpul din urmă bărbătesce, ca să nascocescă și răspândescă tot felul de „faima senzațională“ din cele mai „aventuriciose și absurde“ asupra Românilor; mărturisește, că aceste faime, cu totul nebasate, au fost de natură a știța nu numai pe Români, dér a face nervoasă și opinia publică maghiară și „a conturba astfel pacinica conviețuire cu naționalitățile“.

Rămâne să mai facem astăzi încă o constatare, cea mai de căpeteniă și cea mai gravă, ce se bazează logic chiar pe afirmările oficiosei „Corespondențe de Budapeșta“.

C'o ușurință nespuse se tractează în comunicatul oficios din cestiune totă afacerea acesta. „Corresp. de Bud.“ are aerul de a considera întreaga campanie de defăimare a sôțelor ei oficiose ca un fel de sport întreprins cu intențiunea de a exercita un control asupra mișcării naționalităților. Găsesce însă totuși, că acest sport, consistând din răspândirea de sciri, ce nu corăspund adevărului, devine „păgubitor și periculos“ pentru pacea dintre popore. De aceea se dă „Corespondențelor locale“ un avertisment foarte blând, ca să binevoiască a înceta puțințel cu zelul prea mare, ce l'au desfășurat.

Cu atâta cred oficiosii unguri, că și-au spălat urechia și că au reușit a-și masca retragerea, punând totă vina pe nisce „Corespondențe locale“, cari vor să se facă interesante prin sciri de senzație.

Bine, onorabililor, dér atunci ce se face cu pacea dintre naționalități atât de mult periclitată prin acea vânătoare după sciri de senzație? Unde rămâne îndatorirea legală a guvernului de a supraveghia, ca pacea și ordinea publică să fiă scutite de orî și ce turburare, ba chiar și numai de încercarea de a le turbura? Ce se face cu procurorii, cari dilnic descoper câte-un delict de agitare în rândurile presei și a luptătorilor naționalitățiilor, dér sunt orbi și surdi față cu cea mai mișelăscă ațițare, ce s'a făcut de o cetă întregă de diariști oficiosi unguri, cu acompaniarea întregii presei guvernamentale și opositionale maghiare, de câte-va luni în mod sistematic contra naționalității române?

Ce înțeles mai pôte avé acel faimos paragraf din codicele penal, pentru a căruia pretinsă validitate au trebuit să sufere în închisore atâți bărbați din sinul naționalitățiilor? De

ce acest paragraf n'are nici o valoare și nu află nici o aplicare, când presa ungurescă ațiță în contra naționalitățiilor, când turbură pacinica lor conviețuire? Și de ce se aplică tot numai atunci, când din sinul naționalitățiilor nemaghiare se ridică câte-un protest séu câte-o apărare în potriua nebasatelor și nedreptelor calumniări și asuprirî?

Aceste întrebări — suntem siguri — vor face numai să suridă ironic pe acel soi de adversari ai noștri, cari în îmbuibarea și în cinismul lor se cred ađi degajați de orî-ce îndatorire, de orî-ce răspundere față cu concetățenii lor de altă limbă.

Vor suride ei cât vor mai suride. Dér decă acești ciolanari de rând ai presei oficiose nu se gândesc, că în viață nu e nimic statornic, ér mai puțin statornic e ceea ce se bazează pe neadever și pe nedreptate; decă ei nu sunt în stare să-și înfrăneze un moment măcar patima lor, care pentru ei a devenit un mijloc de existență, atunci ar crede omul că cel puțin stăpânii lor din fruntea guvernului vor înțelege, că este în lume o răspundere, de care nu pot scăpa nici cei mai resfățați de favorurile momentului, și că acesta răspundere îi va ajunge și pe ei mai curând séu mai târziu.

Nu dau însă semne cei dela guvern, că ar fi capabili să oprăscă în loc uneltele lor prea zelose. Din contră, pare că aceste unelte îi conduc pe ei. Dovadă e și cazul de față.

Se ațiță în modul cel mai mișelăsc timp îndelungat în colonele foilor maghiare contra naționalității române și guvernul nu face nimic, nu dojenesc și nu trage pe nimeni la răspundere. Numai când vedă că a intrat în o mare incurcătură, ca să scape de ea, dădu ordin amintitei Corespondențe archioficiose să bată în retragere.

E trist când un guvern ofere astfel de spectacol de lipsă de autoritate. Nu de geaba îi impută acesta din toate părțile opositionea maghiară. Casul de față dovedesc numai slăbiciunea guvernului, care nu mai are puterea de a înfrăna pe ai săi, când e vorba de poștele șovinistice. Căci, cu toate că le împărățesc și el, totuși pentru păstrarea autorității ar trebui să intervină cel puțin acolo, unde se lovesce în față legea.

Dér îi sunt mâinile legate. A devenit sclavul propriilor sale păcate.

Semne vedite de decadență.

Cum să ne apărăm cultura.

De nenumărate-ori am dat expresiune convingerei noastre, că decă e vorba să dezvoltăm o activitate serioasă și în adevăr roditoare pe terenul culturai noastre naționale, atunci trebuie înainte de toate să ne ațintim privirile asupra masei, asupra straturilor de jos ale poporului nostru. Aceste straturi formază baza forței

noștre naționale, dér tot-odată ele și sunt cele mai păraginite și asupra lor sunt îndreptate în ultima analiză uneltrile de desnaționalizare ale adversarilor noștri.

Evenimentele, ce s'au succedat de un șir de ani, nu pot decât să confirme vederile noastre în această privință. Numéroșele aședăminte create cu scop de maghiarizare printre poporul nostru țeran, ca asilurile de copii (kișdedovurile), școlele de stat primare, reuniunile de tot soiul, premiarea învățătorilor maghiaroni, bibliotecile populare unguresci și alte multe de acestea nu sunt ore tot atâtea avertismente serioșe pentru noi din punctul de privire menționat?

Singurele bastioane de apărare pentru cultura națională a poporului nostru ar mai fi ađi școlele populare profesionale, ce le mai avem. Dér cum stăm și cu aceste școle?

Câte-va date statistice, din ultimul anuar școlar al ministeriului unguresc de culte și instrucțiune publică, vor răspunde în mare parte la întrebarea de mai sus.

După aceste date adecă, dela anul 1893 și până la finea anului școlar 1896—97 nu mai puțin, ca 2705 școle populare profesionale au recurs în total la ajutorul statului pentru a li-se întregi salariile învățătoresci, în sensul legii aduse la 1893. Acesta însămnă nici mai mult, nici mai puțin, decât că 2705 școle profesionale sunt condamnate a ajunge sub înriurinta directă a guvernului, căci prin ajutorul ce-l primesc i-se dă acestui guvern dreptul de-a ingera la alegerea învățătorilor, la cercetările disciplinare ale acestora, c'un cuvânt, a face ilusoriu orî-ce drept autonom al bisericei asupra școlilor.

Numai în decursul anului școlar trecut numărul școlilor profesionale a scăduț — în câștigul școlilor de stat — cu 195. Decă la acestea mai adaugem și pe acele școle profesionale, cari ajung sub ingerinta guvernului prin faptul, că au recurs la ajutorul de stat pentru a-și puté întregi salariile învățătorilor, atunci vom avé cifra rotundă de 2900 școle, va să dică aproape a treia parte din numărul total al școlilor profesionale, cari au ajuns sub influința guvernului într'un interval atât de scurt.

Datele acestea le dăm după extrasul unei foi unguresci. Nu putem decă constata, cu ce număr figurază în citra de mai sus școlele profesionale române, deoarece nu avem la îndemână anuarul ministeriului de culte și instrucțiune publică. Putem însă conchide, fără temere de-a greși, că în cifra de mai sus școlele noastre profesionale vor fi binișor reprezentate.

Dér și fără de acesta ne este tuturora cunoscut, că școlele noastre peste tot se găesc în cea mai mare strimțore și că uneltrile de distrugere sunt asupra lor îndreptate în primul rând. În aceeași proporție, în care se sgudue baza de existență a

școlilor noastre populare, se impută-néză însă și ultimele bastioane de apărare ale culturai naționale pentru poporul nostru.

E evident decă, că din și în și mai mult împrejurările reclamă dela noi, să ne punem totă îngrijirea în a veni în ajutorul straturilor de jos ale poporului și, decă e vorba să lucrăm cu succes pentru cultura noastră națională, aici trebuie să căutăm și să aflăm terenul.

Pactul și cuota.

Pe ziua de erî erau să fiă așternute dietei din Peșta proiectele de lege despre pact și cuota. Acesta însă nu s'a făcut și terminul așternerii lor s'a amânât érăși pe timp nehotărît.

Foile unguresci din Budapeșta ved în acesta un semu réu. Se apropie cu pași repezi ziua de 1 Maiu, și până la care lui Banffy i s-a fost votat provisoriu, și guvernul unguresc n'a făcut nici măcar un paș înainte în acesta gravă afacere. Luptele naționale din Austria și schimbarea repentină de ministeriu, au zădărnicit orî ce fel de încercări a resolvării gravei probleme, ce le este dată guvernului dualiste.

„Esti Hirlop“ susține, că pe Lună se aștepta avisul contelui Thun cu privire la proiectele despre pact. Dér dela Viena n'a sosit nimic. Numita fôie dice, că e mai mult probabil, că proiectele despre pact nu vor fi înaintate spre desbatere decât după Pascile apusene, presupunând, firesce, că raporturile politice din Austria vor fi dora pe atunci mai favorabile.

„Magyar Hirlop“ primesce din Viena informația, că proiectele sunt foarte favorabile pentru Ungaria, dér tocmai pentru acesta ele n'au absolut prospecte de a fi primite în „Reichsrath“.

Decă acesta se va adeveri, și decă Ungaria nu va voi să rupă legăturile economice cu Austria, guvernul unguresc va trebui să cêră al treilea provisoriu.

Încercări de deslegare pe cale parlamentară a acestei grave cestiuni se vor face de sigur de ambe părțile. Ungurii însă se tem cu drept cuvânt, că proiectele despre pact depuse pe masa verde a „Reichsrath“-ului, nu vor ajunge curând la sancționare, nu vor ajunge cel puțin până la terminul când espiră provisoriu dat guvernului din Peșta.

Astfel se presentă de-ocomdată raportul dintre cele două jumătăți ale monarhiei noastre dualiste.

Pace séu răsboi?

De când naia de răsboi „Maine“ a explodat în portul Havana, Uniunea americană a început să se agite în mod extraordinar. Nenorocirea acesta a fost ocașiă binevenită guvernului din Washington a sufla în trîmbița amenințătoare a răsboiului.

Scim, că pentru esaminarea cauzelor catastrofei s'au constituit două anchete, una spaniolă, alta americană. Ancheta spaniolă atribue pustiirea naiei la cauze interne, ancheta americană dimpotrivă dice, că catastrofa este a se atribui aplicării de forță esternă.

Ancheta americană și-a făcut deja raportul séu înaintea Congresului din Washington la 28 l. c. Acest raport cuprinde

8 puncte, în care se constată, că esplodarea năii n'a fost nici decât cauzată prin neglijența personalului, ori prin vre-o greșelă internă. Dimpotrivă exploziunea a urmat în urma unei mine submarine aplicate de răuvoitorii, care a aruncat naia în aer.

Ancheta declară, ce-i drept, că până acum n'a aflat dovezi din cari s'ar pute constata, că cine pôte fi acusat de *făptuire*, ori *responsabilitate* — și nu amintesc nici printr'un cuvânt Spania, ori pe Spaniolii. Mai mult, președintele Mac-Kinley anunțând Congresului, că a comunicat guvernului spaniol rezultatul cercetărilor anchetei, declară, că nu se îndoiesc în iubirea de adevăr a națiunii spaniole și speră, că rezolvarea afacerii se va face între marginile imperativ impuse de raporturile prietinesc existente între cele două state.

Tôte bune și frumoase. Dér decât guvernului din Washington îi zace așa de mult la inimă susținerea „raporturilor prietinesc existente” între Uniunea americană și Spania, atunci cum se unesc cu dreptul și dreptatea atitudinea lui provocătoare și atârările ce le face printre răsculații din Cuba, pe cari îi sprijinesc cu bani și în tot chipul?

Evident, că catastrofa năii de rășboi „Maine” este pentru America numai un pretext binevenit de-a provoca un conflict sângeros cu scop premeditat. Astfel de nenorociri s'au mai întâmpat și de alte ori, dér de obicei ele se rezolvă pe cale pacifică. N'ar fi ôre o nebuniă, ca din cauza unei exploziuni de acest fel, mii și decii de mii de ômeni să-și piardă viața într'un rășboi?

Din tôte acestea apare lămurit, că Uniunea americană se pörtă cu alte gânduri. Nu e vorba aici de afacerea năii „Maine”, puțin îi dore pe Americanii de această pierdere. Statele-Unite, cum am mai spus, vor cu ori-ce preț să pună mâna pe Cuba, cea mai bogată insulă, a cărei estensiune este aproape așa de mare, ca jumătate Ungaria.

În insula Cuba bântue de trei ani de zile o rescălă. Spania a cheltuit milioane în acest restimp, ca să restabilească ordinea, dér nu i-a suoced din cauză, că rescălății au fost susținuți de Americani. Acum președintele Statelor-Unite a adresat guvernului din Madrid o notă prin care îi cere să stabilească un termen până la care Spania să facă ordine în Cuba. Tot-odată Mac-Kinley cere dela Congresul din Washington un credit de 1 milion dolari pentru ajutorarea populației scăpătate a insulei. Guvernul spaniol însă e firm hotărât a respinge ori-ce fel de amestec, fiă direct, fiă indirect în afacerile interne ale Spaniei, somând pe Statele-Unite să renunțe la ajutorul proiectat în forma indicată de Mac-Kinley.

Astfel stau lucrurile de present. Privirile lunei întregi sunt acum îndreptate asupra Cubei, din pricina căreia pôte în tot momentul să izbucnescă un mare și sângeros rășboi.

Intregirea venitelor preoțesci.

Alaltăeri s'a întrunit comisiunea parlamentară pentru culte și instrucțiune publică, ca să discute asupra proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci. Ea și-a ținut desbaterile sub presidența contelui Albin Csaky.

După-ce raportorul I. Tuba a luat în apărare proiectul față cu criticele și îngrijirile ce s'au ridicat contra lui din partea confesiunilor și a opoziției maghiare din dietă, a urmat la cuvânt ministrul Wlassics, care a ținut să facă unele declarațiuni prealabile. El dize, că proiectul său nu țintesc decât la asigurarea unui minim de întregire a venitelor preoțesci, ceea-ce nu se pôte întâmpla pe baza principiilor diferite ale singuraticilor confesiuni. Voind să liniștescă spiritele, declară, că nu este contra de-a admite modificări de natură a dumeri pe cei îngrijați. Va propune și din parte-i mai multe modificări, cari vor pune sfârșit ori căror mistificări. Modificările acestea le-a și comunicat deja membrilor comisiunei.

Aceste modificări se reduc la aceea, că legea ce va aduce, va lăsa neatins obicnutele ajutóre de stat, ce s'au luat și până acum în buget pe sêma confesiunilor. Mai departe, în casurile când autoritatea confesională a întregit deja până la 800 fl. venitul singuraticilor ei preoți din dotațiunea statului, suma pentru aceste întregiri va da o și mai departe statul până când, în sensul legii ce se va aduce, venitul respectivilor preoți va atinge cifra de 800 fl. A treia modificare a ministrului permite să se facă corecturi și întregiri din partea autorităților confesionale în conspectele asupra venitelor preoțesci trimise deja până acum guvernului. Dacă datele îndreptate vor fi primite de ministrul de culte, ele vor servi de basă la întregirea venitului.

Kiss Albert dize, că prin proiectul ministrului Wlassics nu se rezolvă de loc marele principiu al egalei îndreptățiri confesionale, cuprins în legea dela 1848. Întregindu-se venitele preoțesci în modul indicat de proiect, bisericile rămân tot în aceeași stare neajutorată. Nu voiesce privilegii pentru protestanți, află însă de necesar a declara, că din punct de vedere al delictelor contra statului, preoții tuturor confesiunilor trebuie tratați la fel.

Boda primesce proiectul și dize, că ar fi o norocire, decât deodată cu desbateră lui în dietă s'ar așterne în comun și regularea Congruiei romano și greco-catolicilor. Prin acesta s'ar lua o armă puternică de agitațiune din mâna clerului catolic. El își exprimă apoi îngrijirea, că influența statului asupra preoției se va exercita numai atunci, când în fruntea țării nu va mai sta un guvern maghiar și patriotic, ca cel de adă.

Mai vorbiră apoi câți-va membri ai comisiunei, unii dintre ei cerând și regularea Congruiei catolice, alții apărând principiu de autonomie bisericilor, ér unul pretinzând în urmă, ca dreptul de disciplinare al guvernului să se estindă și asupra confesiunilor romano și greco-catolice deopotrivă.

Ministrul Wlassics răspunse, că guvernul e hotărât în contra cererei, ca de-odată cu proiectul său să se reguleze și Congruia preoției romano și greco-catolice. Acesta n'ar însemna alt ceva — dize ministrul — decât decretarea modalităților regulării provisorie a Congruiei catolice — ceea-ce nu se unescă nici cu dorința corului episcopesc catolic, nici cu intențiunile guvernului.

Desbaterile comisiunei continuă.

Din afară.

Din Peking i-se anunță „Agenției Reuter”, că gerantul rusesc de-acolo a subscris învoiala dintre Rusia și China în urma căreia *Port-Arthur* și *Thalien-Van* sunt arendate de Rusia. Suveranitatea asupra acestor porturi rămâne și pe viitor Chinei. Amândouă porturile vor fi deschise pentru năile tuturor națiunilor. Dreptul încasării dărilor și-l susține Rusia. Se crede, că forturile portului Arthur vor fi ocupate de Rusia.

Scirea, că China a cedat Rusiei *Port-Arthur*, a produs o nespuse de rea impresiă în Anglia. Guvernul engles a hotărât într'un consiliu ministerial **mobilisarea flotei englese din Asia-orientală**. Flota va fi concentrată în Pecili. Faima acestei mobilisări a făcut senzația pretutindeni și de atunci o febrilă activitate domnesce în oficiile ministeriilor de esterne și coloniale din Londra. Mare agitațiune domnesce din cauza acesta și în Berlin. Impăratul Wilhelm, s'a dus alaltă-eri la ambasada rusescă, unde a petrecut 50 de minute în discuțiuni cu ambasadorul rusesc. Impresia generală e, că Anglia se pregătesce de rășboi contra Chinei. Se crede însă totuși, că un rășboi între aceste două puteri va pute fi evitat în urma intervențiilor Europei. „Times” afirmă, că garnisóna englesă din *Port-Arthur* și *Thalien-Van* a fost retrasă, ér trupe rusesci au debarcat pe mal și au arborat stindardul rusesc. Foile englese provocă guvernul din Londra să spo-

rescă marina și să ia tôte măsurile de lipsă pentru un cas dat de izbucnire a inimicițiilor.

Cestiunea candidaturii principelui George al Greciei la postul de guvernator în insula Creta stă încă și acum în suspens. Turcia nu e învoită de loc cu această candidatură, în care vede o știrbire a suveranității sale asupra insulei. Acum se anunță din Constantinopol, că ambasadorul rusesc *Sinoviev* a declarat Sultanului într'o audiență din zilele trecute, că Rusia ține cu totă hotărârea la candidatura principelui George și la evacuarea Tesaliei. Sultanul a răspun, că în curând va hotări în această afacere. — De altă parte o scire telegrafică mai nouă din Atena spune, că creștinii cretanii vor adresa o petiție către corpul admiralilor în favoarea principelui George. Petiția va fi predată de președintele adunării naționale și va urgita grabnica numire a prințului grecesc de guvernator.

Din Berlin se anunță, că în ședința dela 28 l. c. a adunării imperiului a fost primit prin simplă votare întreg proiectul de lege despre sporirea flotei germane. Înainte de votare a fost o discuție foarte agitată, la care a luat parte și prințul polon *Radziwill*. El dize, că Polonii recunosc necesitatea acestei sporiri, ei aduc tôte jertfele ce li-se cer în folosul imperiului, în schimb însă guvernul german se pörtă față de ei în mod frivol.

Din Camera română.

Interpelare asupra cestiunei Evreilor în ședința dela 14 Martie v.

D. C. *Politimos* își dezvoltă interpellarea asupra chestiei evreesci. D-sa spune, că chestia acesta e importantă, mai ales din cauza invasiunii evreilor din Rusia și Austria. Măniile popórelor contra evreilor, în tôte țările, nu au provenit din fanatism religios, ci au fost pricinuite de apucăturile evreilor.

Mai ales în Moldova ovreii cotropesc pe Români, populația ovreescă e copleșitoare. Cine vizitează Moldova, se întreabă, decât acolo e țără românescă. Mulți din acei cari compun puhoiul jidovesc de acolo au început a năvăli și în Muntenia, cu preferință în orașe. În București, unde până acum 15 ani nu erau de cât 10,000 de ovrei, se află adă peste 60,000. În alte orașe ale Munteniei, aceeași proporție. Dacă numărul va merge tot crescând, cei 400,000 de evrei, ce se află adă în țără, vor ajunge la 1.000.000.

Ce măsură este dispus să ia d. ministrul de interne spre a opri invasiunea ovreilor? Trebuiesc luate măsură urgente și trebuie trimiși la urma lor toți ovreii, cari nu-și pot justifica prezența lor aci. Ovreii au devenit și provocători. La o întrunire publică, un jidan a dize, că vor reclama chiar puterilor străine; contra acestui jidan trebuiesc luate măsură.

Oratorul spune, că și-a făcut o simplă datorie și că guvernul va bine-merita dela țără, decât va isgoni pe toți ovreii vagabonți. Țăra, care a făcut atâtea sacrificii pentru întărirea ei, nu trebuie să rămăie pradă răpitorilor.

D. C. *Popovici* asociat la această interpellare, spune, că vine ca Român, cu durerea în suflet, să spuie adevărul. Nu e contra ovreilor născuți aci, cari fac chiar sacrificii pentru țără, ci în potrieva ovreilor străini. În jud. Suceava au ramas, într'un singur an, 380 pașapórt ale ovreilor veniți din Rusia, cari au luat bilete de liberă trecere și nu s'au mai întors în patria lor. S'au făcut legi severe contra străinilor, dér nu se aplică. Satele, mai ales din jud. Suceava, sunt pline cu ovrei.

La noi în țără vin numai ovreii incultți, disperăți, cari întrebunțeză ori-ce mijloc pentru a-și câștiga hrana. S'ar face un mare serviciu și țării și ovreilor pămănteni, decât toți musafirii ar fi isgoniți. S'a constatat, că chiar președintele Asociațiunii ovreilor rezerviști din Fălticeni

este un ovreu străin, care n'a făcut armata în țăra românescă.

Țăranii noștri sunt sărăciți și istoviți și guvernul nu are nici o solitudine pentru ei.

Oratorul declară, că nu e antisemit, ba ar da chiar împămăntenirea ovreilor născuți aci din strămoși; e numai în contra ovreilor străini. Cere ca și la sate să se organizeze o poliție de siguranță, care să supravegheze pe toți străinii. Apelără la guvern, ca să se ia odată măsură contra invasiunii ovreilor. Altminteri vom ajunge asupriți ca și Românii din Transilvania. Nu trebuie să spargem geamuri, nici să omorim pe ovrei; trebuie să aplicăm legile.

D. ministrul de interne *Pherechiade* răspunde, că va lăsa la o parte tot ce a fost apreciere în interpelarea d-lui *Politimos*. Privind în fundul lucrurilor, într'adevăr că sunt îngrijitoare. În anii din urmă populația ovreescă a crescut prin elemente nou venite din afară. Consecințele sunt funeste pentru interesele economice ale țării.

Guvernul nu e însă răspundător de acesta, nici el singur nu e în stare să îndrepteze răul. Agenții autorităților nu au mijloce suficiente pentru a împiedeca invasiunea și sunt supuși și multor influențe. Ovreii străini vin în țără cu certificate pe 24 de ôre, dér nu se mai întorc, și nici o țără, necum a noastră, nu are mijloce spre a urmări pe fie-care. Alții trec noptea, prin puncte ascunse. Ajunși în țără, sunt protegiați de coreligionarii lor, își schimbă numele și rămân aci.

D. ministrul spune, că nu se va pute face nimic față cu ovreii străini, până nu se va regula situația ovreilor pămănteni. În Februarie a cerut, prin circulară, ca în tôte comunele urbane și rurale să se facă o statistică exactă a tutulor ovreilor, ca această statistică să rămăie la minister, la prefectură și la comună pentru verificarea continuă a ovreilor străini, ce se stabilesc timporar în țără. Trebuie mai mult timp până să se facă această statistică, dér atunci crede, că se va pune o stavilă invasiunii. (Aplause).

Incidentul este închis.

SCRIRILE DILEI.

— 18 (30) Martie.

Pertractarea finală în procesul de pressă intentat fôiei săsesci „*Bistritzer Zeitung*” avea să se țină ieri înaintea Curții cu jurați din Clușiu. Ca acușăți au fost citați la pertractare editorul fôiei Dr. *Gustav Kelp*, advocat în Bistriță, proprietarul de tipografică *Teodor Batschar* și redactorul responsabil *Clemens*. Dintre cei trei acușăți însă, nu s'a prezentat înaintea tribunalului decât editorul *Kelp*. În urma acesta procurorul *Sami* a propus și tribunalul a primit, ca ceilalți doi acușăți să fiă aduși cu escortă înaintea Curții cu jurați. Pertractarea s'a amănat decii cu 4—5 zile până când vor fi prezenti toți trei acușăți.

Prelegeri publice pentru popor. Ni-se comunică din *Tohanul vechiu*, că noua agentură a Asociațiunei, înființată acolo din partea despărțământului Zărneștean, a luat măsură pentru a se țină Dumineca viitoare la ora 3 d. a. o conferență publică pentru popor. Conferența o va țină d-l preot *Moise Brumboiu*, președintele agenturei cu tema: „*Cunoșcete pe tine însu-ți*”. Cu ocaziunea acesta se vor executa și câte-va cântări din partea tinerimei și se vor declama câte-va poesii. Ni-se împărtășescă tot-odată, că decât din partea poporului se va manifesta interesul dorit, asemenea prelegeri publice pentru popor se vor țină succesiv și în alte Dumineci. Se vede, că Românii tohăneni au înțeles, că înființarea agenturilor Asociațiunei numai așa pôte avé sens, decât ele se și pun în lucrare. Începutul făcut de Tohăneni la totă întâmplarea merită atențiune. — Amintim tot-odată, că astfel de prelegeri populare s'au arangiat în decursul acestui post și din partea Reuniunei române de lectură din *Lugoș*. Au preles până acum în trei Dumineci succesive următorii domni: Dr. *Petru Barbu* profesor de teologie în

Caransebeș; Dr. Iacob *Maier* medic în Lugos, și Iosif *Bălan* prof. de pedagogie în Caransebeș. Tote prelegerile, se dice, că au fost bine cercetate.

Censură de avocat. Din Budapesta ni-se scrie, că d-l Dr. *Ioan Șenchea*, candidat de avocat în Făgăraș, în 23 Martie n. c. a depus acolo censura de avocat. D-sa își va deschide cancelaria advocațională în Făgăraș. — Felicitările noastre!

Ajutore din fundațiunea Andronic. Consistoriul arhidieceșan din Sibiu a votat în ședința sa plenară din Martie ajutoarele din fundațiunea Andronic pe sēma meserișilor români gr. or. „Telegraful Român” spune, că au cerut ajutoare 422 meserișii, dintre cari au fost 70 mēstri, 57 sodali și 295 ucenici. Dintre aceștia au primit ajutoare: 27 mēstri, 20 sodali și 89 elevi, cu totul 136. S'a distribuit pe sēma tuturor acestora suma de 5110 fl., și anume la 6 mēstri câte 100 fl., la alți 6 câte 80 fl., și la 15 mēstri câte 50 fl., la 19 sodali câte 30 fl., la un sodal forte bine calificat 100 fl., la 89 elevi câte 30 fl. Considerați au fost în prima linie cei orfanii și cu atestate de bună conduită și de școlă, asemenea s'a avut în vedere a se face o împărțelă justă după protopresbiterate. Au fost împărțiiși cu ajutoare meserișii din 26 protopresbiterate: Sibiu (30), Brașov (10), Sebeș (9), Făgăraș (7), Seliște (7), Orăștie (12), A.-Iulia (6), Turda (6), Zarand (5), Abrud (4), Agnita (4), Dobra (4), Oșorhei (4), Sighișoara (4), Cămpeni (3), Hațeg (3), Mediaș (3), Clușiu (2), Cohalm (2), Deva (2), Mercurea (2), Reghin (2), Bistrița (1), Deș (1), Iliia (1), Lupșa (1).

Advocați în contra guvernului. Camera advocațională din Budapesta în adunarea generală ținută zilele acestea a condamnat cu multă înverșunare atentatele în contra libertății de vorbire, sēvērșite în timpul din urmă din partea autorităților administrative și judecătorești. Avocatul Dr. *Vazsonyi* a dīs, că guvernul persecută pe advocați tocmai așa, ca și presa. Vorbirea lui a fost primită cu aplauze generale și sgomotoșe.

Salarisarea preoților catolici din Germania. În camera prusiană a fost prezentat zilele acestea noul proiect de lege despre salarisarea preoților catolici. În proiect se prevede un salariu minimal de 1500 mărci (900 fl.) pentru fiă-care paroch definitiv, plus quartir sēu banii de quartir. Pe lângă asta diferite venite, cari însă nu vor pute trece peste 600 mărci la an. Tot la 5 ani salariul li-se va mări, astfel că după ce va implini 5 ani, vor avē 1900 mărci, după alți 5 ani 2300, apoi 2600, 2900 și după 25 de ani de serviciu 3200 mărci (1 marcă 60 cr.) Dēcă vre-o comună bisericească n'ar fi în stare sē dea preotului minimul salariului precis, restul îl va suplini statul, spre care scop se vor lua în budget 3 milioane 280 400 mărci în fiă-care an. Impărțirea ajutoarelor dela stat însă se va face exclusiv prin episcopii și consistore, fără a-și aroga statul nici o ingerință asupra bisericii.

Gladstone greu bolnav. Din Londra se scrie, că bătrânul bărbat de stat *Gladstone* e greu bolnav. Medicul curant, declară că starea lui e desperată și că nu se va mai însănătoșa.

O statuă de femeie într'o fântână. În comuna Hidliget din comitatul Timiș, nisce omenii sēpând la o fântână au dat la adēncime de 47 de metri de statua unei femei. Omenii nu voră sē sape fântâna așa de afund, dēr ajungēnd la o afundime de 15 metri, au dat de o altă fântână vechiă, în care au aflat statua de femeie cu totul întregă. Se scie, că Romanii înfrumșeau fântânile cu statue, astfel este posibil, ca acea statuă sē fiă de pe timpul Romanilor.

Avis. În Paris există o întreprindere, care se ocupă cu mijlocirea și vinderea diferitelor medalii și diplome de esposiția. Întreprinderea, ca sē pōtă cu atât mai bine pungași publicul credul, susține și o fōiă, dela care are drept a pretinde fiă-care abonent sē se publice un articol de laudă în favorul sēu. Fiind-că această întreprindere tinde a pungași cu deosebire publicul in-

dustriaș, camera comercială și de industriaș din Brașov aduce la cunoștința publicului scopul mārșav al acelei întreprinderi.

Un absolvent de agricultură din Transilvania din familiă bună, cu praxă de douăzeci ani, căsătorit, însă fără copii, doresce a afla un post de administrator de moșiă. În cas eventual soția sa ar pute fi angajată tot-odată ca menajeră în casă. Pentru informațiuni a se adresa la Administrația țiarului nostru.

Adunarea generală a „Albinei”.

Despre decursul adunării generale a „Albinei”, ce s'a ținut Lunī în 16 (28) Martie c., comunicăm după zările române din Sibiu următoarele amēnunte:

La adunare, care a fost condusă de președintele direcțiunii, d-l L. Simonescu, au luat parte 59 acționar, reprezentând 2492 acții cu 275 voturi.

Profitul curat al anului trecut, în sumă de 124,788 fl. 96 cr., la propunerea direcțiunii s'a împărțit astfel: Acționarilor dividendă de 5%, după capitalul social-30,000 fl.; membrilor direcțiunii, directorului executiv, dirigentului filialei etc. 18%, tantieme-17,068 fl.; Asociațiunii pentru fondul „Casei naționale” 1000 fl.; remunerațiunii la practicanți și servitori 820 fl.; pentru scopuri de binefacere 6000 fl.; fondului de pensii al funcționarilor 5906 fl. 94 cr. (prin asta fondul de pensii s'a urcat la 123,997 fl. 24 cr.); fondului special de rezervă 10,000 fl. (astfel fondul special s'a urcat la 61,242 fl.); supra dividendă acționarilor 54,000 fl. (dividenda anului 1897 s'a urcat deci la 14 fl. de acțiă, cu 2 fl. mai mult, ca anul trecut).

Suma de 6000 fl. destinată pentru scopuri de binefacere s'a distribuit astfel:

1) „Asociațiunii transilvane” pentru trebuințele școlii de fete 1000 fl. 2) Școlii Reuniunii femeilor române din Sibiu 300 fl. 3) Pentru masa studenților 3000 fl. 4) Internatului Reuniunii femeilor române din Brașov 200 fl. 5) Asociaț. pentru spriginierea sodalilor etc. din Brașov 200 fl. 6) Societății academice „România Jună”, taxă de citor la internat, per fl. 1000, rata a III-a 200 fl. 7) Societății „Petru Maior”, Budapesta 100 fl. 8) Alumneului din Timișoara 100 fl. 9) Fundațiunii „Nic. Zsiga”, Beiuș 100 fl. 10) Fondului studenților sēraci din Brașov 100 fl. 11) Fondului studenților sēraci din Blășiț 100 fl. 12) Fondului studenților dela gimnasiul din Brad 100 fl. 13) Reuniunii române de musică din Sibiu 100 fl. 14) Reuniunii de agricultură, Sibiu 100 fl. 15) Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu 50 fl. 16) Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Brașov 50 fl. 17) Reuniunii igienice a comitatului Sibiu 50 fl. 18) Gremiului com. din Sibiu pentru cursul de comptabilitate 50 fl. 19) Societății academice „Carmen Sylva”, Graz 50 fl. 20) Nenoroziților prin foc din Beclean 50 fl.

În consiliul de administrațiune au fost realeși pe un nou period de șese ani membrii de până acum *Ioan Papiu* protopresbiter și *George Dima* profesor, ér ca membru nou în direcțiune, în locul regretatului *Hannia*, a fost ales d-l Dr. *Iancu Meșian* din Zērnesci.

În comitetul de supraveghiare, în locul rēposatului Dr. A. Brote, a fost ales d-l Dr. *Liviu Bran de Lemeni*.

După adunarea generală a ținut și direcțiunea o ședință, în care a fost ales președinte d-l *Iosif Sterca-Sulutiu* în locul d-lui L. Simonescu, care a demisionat.

Sciri mārunte din România.

— Majestățile Lor Regele și Regina au hotărīt sē plece zilele acestea la *Abbazia* și sē nu lipsescă din țēră decăt mult 15 zile. Probabil — dice „Timp.” — că absența Suveranilor din țēră va coincide cu vacanțele de Paști ale Parlamentului.

— Sesiunea Corpurilor legiuitoare a fost prelungită până la 28 Martie inclusiv.

— Unele țiare bucurescene află, că d. Dim. Sturdza ar fi decis a face o remaniere ministerială. Se afirmă tot-odată, că ministrul lucrărilor publice *Ionel Brătianu* va demisiona și va fi numit comisar al guvernului la esposiția din Paris.

— Profesorul universitar și senator *Miltiade Tzony* a încetat din viață în mod subit Duminecă sēra în Iași. Sâmbătă ținuse încă un lung discurs în Senat asupra legii învățământului. Consiliul de miniștri a hotărīt ca imormēntarea rēposatului sē se facă pe cheltuiala statului.

— La balotagiul pentru alegerea unui Senator la colegiul I de Covurlui (Galați) a fost ales conservatorul *G. Panu* cu 156 voturi contra guvernamentalului *P. Macri*, care a primit numai 113 voturi.

— Alaltăieri s'a început la tribunalul din Ilfov pertractarea procesului cămătarilor. În ședința dintăi s'a luat interogatoriile acusașilor.

Mulțămītă publică.

Brașov, 14 (26) Martie 1898.

Cu ocaziunea ședinței festive, ce s'a ținut în 18 l. c., dată de societățile dela gimnasiul și școlă comercială, s'au făcut următoarele oferte maritimose:

D-na E. A. Popovici și Internatul Reuniunii femeilor române din Brașov câte 5 fl. V. Onițiu direct. și N. N. câte 3 fl. Sterie Stinghe, A. Vlaicu direct. D. Făgărașan prof. Liber, N. N., G. Șerban, I. Burduloiu, Dr. E. Meșian, D-na M. Baiulescu, câte 2 fl. V. Voina prot. Oc. Sorescu D-ra V. Papp câte fl. 1-50. D-na Munteanu fl. 1-30.

Dum. Lupan, M. Voileanu prot. Dr. A. Mureșianu, Gr. Maior, P. Nemeșiu. D na Christu, Dr. I. Bunea. D-na Dușoiț, D-na Săbădeanu, Diamandi Manole, D-na Bărbuceanu, N. P. Petrescu, Bidu, Zănescu, P. Budiu prof., Dr. Lemeni, V. Literat, G. Navrea, N. Navrea, G. Chelariu prof., P. Dan prof. D-na M. Branice, D-na M. Cernea, Ipol. Ilasevici prof., D-na Vagner, I. Petric prot. A. Ciortea prof. G. Vătășan prof., Dr. I. Blaga, Bureștea, N. N., V. Prejmerean, V. Goldiș prof., I. Aron, N. Bărsan, Dr. David, N. N., A. Dogar, Iarca, Percea prof., N. Mocanu, Petru Pop câte 1 fl.

Reveica Giuvălcă, Maria Baboe câte 80 cr., Axentie Severu 60 cr., Milenti 70 cr. R. Pascu, D-na Precup, D na Panțu, N. N., N. N. câte 60 cr.

P. Haler, D-na Dariu, Bărsan, D-ra Neguț, D ra Sterian, G. Butnar, Ilustritatea Sa Bran de Lemeni sen., Bran de Lemeni jun., Grozea, Oancea, Iarca, Pruncu, Părvu, Lacea, Muntean, I. Murăroi, I. Pricu prof., Russu, C. Mușlea, Căpătină, Socol, Brenciu, Badiu, Pulpașiu, Voina, Flucuș, D-na Bogdan, St. Stinghe jun., Ef. Muntean, N. N., D. Pop, E. Arefța, N. N., N. N., N. Bogdan prof., A. Străvoi, Petric, Eremia, D. Rădocea, Iosif Aron, D-ra V. Moldovan, N. N., G. Jaliu, D-ra A. Dogar, D-ra T. Popoviciu, T. Nicolau, D-ra Căpătină, D-ra Neguț, Mazuchi, N. Eremias, Hiemesch, D-na Luculeț câte 50 cr.

I. Cocorandu, I. Eremia și V. Micu câte 40 cr., Perșinar, P. Pitișiu. Voicu, E. Furnică. N. Bădițoi, I. Preșmerean, Șoner, N. Furnică, Peligrad câte 30 cr., Grindu sen. Grindu jun., Purcărea. Glodar, Rēs-novean, Corbenciu, Pestrea, D. Rēs-novean câte 20 cr.

Venim și pe această cale, ca în numele societăților, sē aducem sincerele mulțumiri on. P. T. pentru sprijinul moral și material manifestat față de societate cu ocaziunea ședinței festive și îl rugăm ca și pe viitor sē manifesteze aceleași sentimente, ca și până acum.

N. Poteca,
cassar.

M. Navrea,
secret.

Literatură.

În „Tipografia Arhidieceșană” din Sibiu a apărut „Dotățiunea clerului”, apre-

țiarea proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci”, de *Ilie Dinurseni*. Rețipărire din „Telegraful Român”. Este o carte de 147 pag. și costă 50 cr. Cuprinde: un studiu asupra proiectului de lege din cestiune; Memoriul dela 1850 al fericitului metropolit Șaguna în cestiunea dotațiunii clerului: Proiectul de lege asupra întregirii venitelor preoțesci și motivarea pe larg, cu care ministrul *Wlasics* a prezentat acel proiect. Fiind cestiunea de actualitate, cartea e de mare interes pentru preoți, cum și pentru toți câți se interesează de sōrtea bisericii asupra căreia sunt așintite uneltirile contrarilor.

„România musicală”, revistă artistică-literară, ce apare în Bucuresci, Nr. 6 din 15 Martie v. cuprinde: Poema română, de Don Remi. — Organizarea învățământului musical în școlile secundare. — Alexandru Flechtenmacher. — Cronica spectacolelor de *Ilie Demetrescu*. — Seratele noastre de Don Remi. — Cronica musicală de C. M. Cordoneanu. — Correspondențe: Causerie Parisiene, de Sigismund; Chișineu de Goldan. Unu, doi! versuri de Niger. — Perio-dicele artistice, de *Ildem*. — Sciri scurte: Din Străinătate; Din Țēră. — Repertoriul școlar. — Bibliografie.

DIVERSE.

Femeile ca inventătoare. Scriitorul engles *Ellis Havelock* într'un op al sēu mai recent despre economia națională constată, că cele mai multe industrii au fost inventate de femei. În primul period de cultură, serie *Havelock*, bărbații se ocupau exclusiv cu purtarea rēsbōelor, cu vēnatul și cu păstoritul; cu alte ocupațiuni nu se îndeletniciau. Din contră însă, femeile erau avisate sē îngrijescă de diferitele trebuințe ale vieții și aceste ocupațiuni ale lor le-au condus la diferite invențiuni ca, de exemplu, cum sē fiarbă, cum sē lucreze pământul, cum sē-și gătescă îmbrăcăminte și alte multe. Dēr și în timpul din urmă multe invențiuni, de mare importanță, sunt a se atribui femeilor. Pe acest teren cu deosebire se disting femeile englese.

Căt de sus sbōră paserile? Revista „Prometheus” rēspunde astfel la această întrebare: Când *West H.* a scrutat întunecimea lunei din 7 Octomvre 1895 în Beirut, a vēțut o mulțime de paseri călătōre sburând timp de 4—8 secunde pe dinaintea lunei. Din această *West* a calculat, că paserile sbōră la o înălțime de 8000—15,000 metri. Aceste cifre nu sunt exagerate, de-ōrece și *Newton* tot la astfel de rezultate a ajuns în scrutarea sa despre sborul paserilor.

Cununiă sub pământ. Se scie, că omenii cei mai escentrici sunt Americanii. În America e lucru de tōte zilele sē-și serbeze cineva cununiă pe tren, pe vapor, ba se urcă sus cu balonul și acolo între nori încheiă actual cununii ș. a. În timpul din urmă însă o păreche a făcut aceea, la ce alt om până acum pōte nică s'a gândit Anume, în Kentucky doi amoresași, ca sē scape de împotrivrile părinților, și au ales un așa loc pentru a se cununa, unde omul ajunge numai atunci, când într'adevēr nu iubesc mai mult. Ținēra păreche adecă s'a cununat într'o criptă. După ce preotul i-a dat binecuvēntarea, tinerii însurăți au eșit érași la suprafața pământului, prezentându-se părinților, cari apoi au trebuit și ei sē se învoiască.

Leac contra divorțului. În Zürich era în vremea de demult un leac forte bun în potrița divorțului. Ținēra păreche, care cerea despărțenie, era închisă pe timp de 14 zile într'un turn pe malul lacului. Erau acolo într'o cameră strimță și aveau un singur pat, o singură farfurie, o singură lingură și un singur pahar. Viața unuia atârna deci în totul de viața celuilalt. Dēcă după cele 14 zile soții mai cereau divorțul, li-se implinea cererea. De obicei însă își luau de sēmă și după câte-va zile de închisōre cereau sē li-se dea drumul, pe motiv că s'au vindecat de pofta divorțului.

Cărți de cetit.

Dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov se pot procura următoarele cărți. Pentru ușurarea cheltuelilor mai bine este a se procura de-odată cu reînnoirea abonamentelor la „Gazeta Transilvaniei“, ori a procura mai multe cărți de odată:

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Carte tipărită cu ajutorul Asociațiunii și atât de favorabil sprețiată din partea diarelor noastre. Conține vre o 25 figură în text. Prețul 85 cr. trimis francat.

„**Stupăritul**“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Trandafiri și vioarele se numesc o frumoasă și elegantă carte de poezii populare, culese și ordinate de *Ion Pop Reteaganul*. E o carte de vre-o 200 pag., în care găsim o mulțime de cântece bătrânesci, voinicesci, ostășesci, de bucurie, de dragoste, jale, dor, urit, mânia, necaz, cântece glumețe, dela nunți și altele. *Eduționez II*. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

„**Logodnica contelui Stuart**“, povestire din viêt a Românilor bihoreni, de d-na *L. Rudow-Suciu*. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumoasă și curat. Prețul numai 50 cruceri (cu porto 55 cr.),

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de *I. C. Panțu*, profesor la școala comercială superioară din Brașov. O broșură de 48 pagini, în care se arată calcularea intereselor pe an, pe lună și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-aseenea modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. — Prețul 40 cr. (1 leu) plus 3 cr. porto.

„**Povestea despre prințul Ahmed al Kamel** său **Pribeagul îndrăgostit**, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisiră interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Memori din 1848—49 de regretatul *Vasilie Moldovan*. fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într'o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Vinnri din pome, scriere în limba populară, de *Grinorie Halip*, profesor la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome; cari pome sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 23 cr.)

Nopti de iernă, novele pentru popor de *George Simu*. Conține vre-o 7 novele cu tendințe morale. Mărimea 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Dracal, novelă de *V. R. Butirescu*. E scrisă foarte popular cu tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 10 cr. (prin poștă 12 cr.)

Păritutele Nicolae schiță din viața preoților, de *George Simu*. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„**Lira Bihornului**“, este o cârticoică cu balade populare, adecă o carte cu povestiri istorice scrise în versuri, de *Antoniu Popu*. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basilu Rafin*, fost profesor în seminariul din Blășiu ér ađi vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Cântul în școala populară, de *Iuliu Pop*, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru

cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Otografia română în actuala sa stare de dezvoltare, de *V. Dumbravă*, profesor în Beiuș. O carte de mare preț, toți câți vor să știe știe scrie bine românește. Prețul 40 cr. (cu posta 43 cr.)

În vițore, novele și impresii, de distinsul scriitor român *A. Vlahuță*. Conține 24 scrieri diferite. Prețul 70 cr. (cu posta 75 cr.)

Poesii de Vasiliu Ranta Butirescu. E o bogată colecțiune de poezii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, câtră diferite rudenii, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocațiuni școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Tonste pentru tot felul de persoane și ocațiuni, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Prietenul Săteanului Român, sfătuirii în formă de dialog, scrise de *Ioan Pop Reteaganul*. Este o carte plină de învățături foarte folositoare pentru popor. În ea se vorbește despre măestrii și învățatură, despre cultivarea pomilor, despre limbă și lege, despre procese, imprumuturi, bețiă, lux, lenă, despre pomărit și stupărit, vinul de pome, cum se îmbogățesc Jidani, cum lucră țeranii pământul în alte țări. La urmă se mai află și o mulțime de poezii din cele mai plăcute pentru popor, scrise de cei mai aleși poeți români. Prețul 30 cr. (trimis prin poștă 35 cr.)

Merinde dela școala seu învățături pentru popor, de *Dr. Georgiu Popa*. Este o carte mare și foarte ieftină în asemănare cu mărimea ei, dăr și mai ieftină în asemănare cu învățăturile mari și multe, ce se cuprind în ea. Prețul 60 cr. (trimis prin poștă 70 cr.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localizată de *Antoniu Popu*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vréu să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoară, cu suget moral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin poștă 14 cr.)

Opșaguri, cât cioplite, cât pilité și la lume împărțite, de *I. Pop Reteaganul*. Sunt vre-o 60 de poezii glumețe. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Cuvântări bisericăsi pe sêrbătorile de peste an, scrise tot de d-l canonic *Ioan Popiu*. Pe lângă predică, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sêrbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin poștă 1 fl. 60 cr.

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christu*. Conține predică dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin poștă 85 cr.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

Cursul la bursa din Viena.
Din 29 Martie 1898.

Renta ung. de aur 4%	121.30
Renta de corone ung. 4%	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.25
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	122.10
Bonari rurale ungare 4%	97.10
Bonari rurale croat-slavone	97.75
Impram. ang. cu premii	160.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.25
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de aur austr.	122.30

Locuri din 1860	143.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	919.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	380.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	361.25
Napoleonori	9.53 1/2
Mărci imperiale germane	58.72
London vista	120.50
Paris vista	47.60
Rente de corone austr. 4%	102.—
Note italiene.	45.90

Cursul pieței Brașov
Din 30 Martie 1898

Banonota rom. Cump.	9.49	Vënd.	9.51
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.46
Napoleon'ori. Cump.	9.51	Vënd.	9.53
Calbeu Cump.	5.62	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci gemane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
S rze. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Nr. 3732—1898.

Concurs.

Representanța comunală orășenească a dispus în ședința din **10 Februarie a. c.** ca comptabilității orășenești să 'r-se dea până la finea lui Decembre a. c. un ajutor destoinic în computare și comptabilitate pe lângă o leafă lunară de 70 fl. Spre acest scop se escrie concurs.

Reflectanții au ca să documenteze, că nu au trecut etatea de 40 ani, că sunt moralicesce nepătați și că au destoinicia teoretică și practică în specialitatea de computare și comptabilitate.

Se preleră acei, cari au absolvat o școlă superioară seu academie de comerț cu bun succes.

Petițiunile sunt de a se ascerne timbrate și corăspundător documentale până în **1 Aprilie a. c. la prând 12 ore** subscribului magistrat orășeneșc.

Brașov, 14 Martie 1898.
186,2—2. **Magistratul orășănesc.**

Nr. 4150—1898.

Publicațiune!

Se aduce spre cunoștință, că legea (art. de lege II. din 1898) asupra regulării referințelor de drept între lucrătorii economiei rurale și între stăpânii lor a intrat în putere de drept cu **1 Martie a. c.**

În cestiuni de controversă între astfel de lucrători și stăpâni este, în sensul acestei legi, ca instanța primă competent primariul.

Cu afacerile aceste, transpuse magistratului, este destinat notarul despărțământului de meserii.

Brașov, 21 Martie 1898.
183,2—3. **Magistratul orășănesc.**

Nr. 1269—1898 pen.

APEL!

De vreme ce în 15 și 20 Martie a. c. s'au întâmplat conveniri și tumulte publice, să face prin această p. t. public atent, cumcă **astfel de adunări și tumulte sunt strict interdișe**, pedepsindu-să contrațiptuitorii în sensul §-lui 42 al art. de lege XL din 1879 cu areșt până la 8 zile.

Acela care fără permisiunea poliției arangiază festivități bătătore la ochi, precum tumulte etc. să pedepsese în sensul §-lui 10, al statutului penal orășenesc cu pedepsă până la 40 corone seu cu areșt corăspundător.

Să causéză prin astfel de festivități seu tumulte nepermise de poliție un curent de popor seu o conturbare a liniștei publice, atunci în cas când astfel de acțiuni nu se vor pedepsi după §§. 76 și 78 al legi

penale pentru transgresiuni, să vor aplica dispozițiunile §-lui 10 al amintitului statut.

De vreme ce demonstrațiunea din 20 a l. c. s'a inscenat mai cu sémă de cătră calfe și ucenici de meseriași, de aceea în special să provócă stăpânii lor, ca să-și facă atenți pe calfele și ucenicii lor asupra dispozițiunilor mai sus amintite.

Brașov, 24 Martie 1898.
3—3,185. **Căpitanatul orășenesc.**

ANUNȚ.

Pentru întregirea publicațiunilor de arëndare a **Stupinei Bisericei Sf. Nicolae**, aparute în „Gazeta Transilvaniei“ din 25 Februarie a. c. Nr. 45 și alți numeri, — aduceam la cunoștința celor interesatei, că **terminul ultim** pentru înaintarea ofertelor în scris este fixat pe ziua de **8/20 Aprilie a. c. la 12 ore a. m.**

Brașov, 14 Martie 1898.
184,2—3. **Comitetul parochial dela Biserica Sf. Nicolae.**

Nr. 282—1898.

a. f. c. sc. d.

Publicație de licitațiune.

Domeniul fondului central școlastic din districtul Năsăudului din Ceanul mare, care are o estensiune de 1030 jugere 1204³ și constă din arătură, fênaț și pășune, dimpreună cu edificiile de locuință și economice, ce se află pe densus, se va da în arëndă pe 8 ani începând din 24 Aprilie 1898 statorindu-se prețul de strigare a arëndii anuale de 3500 fl. v. a. Licitațiunea se va ținea esclusiv cu oferte scripturistice sigilate, cari sunt de a se trimite până în 6 Aprilie 1898 la 6 ore după ameađi cu vadiul de 10%, a prețului de strigare la subscrisa comisiune în Năsăud.

Aceste oferte vor căta să cuprindă dechierațiunea apriată a oferentului, că cunösce bine condițiunile de licitațiune, le primesce în tot cuprinsul lor și se supune lor necondițioat.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în cancelaria fondurilor în orele oficiöse dela 8—12 și dela 3—6.

Din ședința comisiunei administratöre de fondurile centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în Năsăud la 14 Martie 1898.

Președinte: **Dr. Ioan Pop m. p.**
Secretar: **Dr. Nestor Simon m. p.**
190,2—3.

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbătesci costă numai

fl. 3.10	stofă bună	lână curată.
fl. 4.80	„ „	
fl. 7.50	„ „	
fl. 8.70	„ „	
fl. 10.50	„ „	
fl. 12.40	„ „	
fl. 13.95	„ „	Kamgarn

Un coupon haine negri de salon fl. 10.—
Stofe pentru pardisuri de fl. 3.25 m. în sus: Loden colorit frumoșe 1 Caon fl. 6.— 1 Coupon fl. 9.95: Peruviene, Doskingi, Stofe pentru haine de amplotiați de stat, căi ferate. Stofe pentru talare de juzi, Kamgarn fin, Chevlots, Stofe pentru uniforme de finanți, gendarmi etc. etc. trimite cu prețurile fabricicei recunoscută ca solidă și reală.

Depozitul fabricicei de postav **Kiesel-Amhof in Brünn**.
Mostre gratis și franco. — Liferăție conform mostrei.

P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică are mai mare avantaju ca dela alți. Firma Kiesel-Amhof in Brünn trimite stofe cu prețurile fabricicei fără adaos seu rabatal cel șocotesec croitorii. 165,9—21